

від негативного впливу людини в процесі її життєдіяльності та забезпечення права кожному на безпечно для життя і здоров'я навколишнє природне середовище.

Осадько А. С., аспірантка кафедри земельного та аграрного права Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ ЛІЗИНГУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

В умовах розвитку ринкової економіки в Україні значної актуальності набуває розвиток лізингової діяльності у сільському господарстві, що насамперед полягає у необхідності технічного переоснащення та оновлення основних фондів сучасних аграрних підприємств та у потребі розширення матеріально-технічної бази, як малих, так і середніх сільськогосподарських товаровиробників. На сьогодні ринок лізингових послуг в Україні перебуває лише в зародковому стані і не набув значного розвитку. Саме лізинг є дієвим механізмом оновлення техніки та технологій, залучення інвестицій в машинобудівну галузь. Для стимулювання розвитку лізингової діяльності в Україні необхідно визначити напрямки оптимізації принципів та механізмів лізингових послуг як важливої складової розвитку аграрного сектору економіки країни, адже у вітчизняній науковій літературі відсутні єдині підходи до визначення як сутності та змісту лізингу, так і принципів лізингової діяльності.

Сучасне поняття лізингу бере свій початок з класичних принципів римського права про розмежування поняття права власності та права користування і володіння майном. Лізинг базується на системі принципів, які визначають єдність загальних і особливих його властивостей та зовнішніх проявів, що застосовуються у сільському господарстві. Основними принципами, що застосовуються є:

– платність. Лізингоодержувачу надається основний засіб у користування за певну плату, тобто сільськогосподарські підприємства ви-

плачують установлений відсоток за користуванням наданою йому сільськогосподарською технікою;

– прибутковість. Сторони лізингової угоди повинні отримати в результаті своєї діяльності прибуток. Орендна плата ставитися на собівартість виробленої продукції (послуг) і відповідно зменшує оподатковуваний прибуток ;

– терміновість. Лізингодавець передає майно орендарю на визначений у договорі строк. У свою чергу це є вигідно, адже відбувається скорочення строків організації виробництва нової продукції за рахунок оперативного придбання в користування необхідної нової техніки, забезпечення її налагодження й сервісного обслуговування й ін., що полягає в оперативному вирішенні виробничих завдань шляхом тимчасового використання, а не купівлі дорогих та «морально» старіючих машин;

– окупність. Передбачено покриття усіх витрат лізингодавця на купівлю обладнання та передачу його в користування. У свою чергу можливість використання власних коштів, зекономлених за рахунок заміни покупки майна лізингом, на інші мети (погашення кредиторської заборгованості;

– цільове призначення. Лізингове майно повинне використовуватися з виробничою метою;

– розмежування функцій власника і користувача об'єкта лізингу. Право власності передбачає володіння, користування, розпорядження майном. Лізингоодержувачу надається право на його використання у виробничому процесі та отримання прибутку.

Уявляється, що доповнити дану систему принципів спеціальними з урахуванням специфіки застосування лізингових відносин у сфері сільського господарства. У зв'язку з чим можна виділити наступні:

принцип пріоритетності прав і обов'язків суб'єктів, у свою чергу пріоритетність лізингоодержувача полягає в активній ролі щодо ініціюванню лізингових відносин, пошуку необхідного обладнання, здійснення виробничого процесу, в результаті якого створюється додана вартість;

принцип оптимального поєднання системи інтересів, що відображаються в договорі, адже визначення сутності лізингу можливе лише з позиції всіх трьох учасників. Оптимальне поєднання інтересів представляє собою вибір оптимальних варіантів, що забезпечують реалізацію інтересів сторін лізингових відносин;

принцип визначення сприятливого для сторін змісту договору фінансового лізингу у сільському господарстві. Так як сільськогосподарське виробництво багато в чому залежить від природно-кліматичних умов, які не завжди можливо передбачити та має сезонний характер, суб'єктам лізингових відносин повинні бути передбачені заходи щодо взаємної співпраці між учасниками лізингових відносин;

принцип належного виконання обов'язків являється загальним для всіх. Однак при регулювання лізингових відносин за участю сільськогосподарських виробників він визначається дещо інакше. В договорі можливо передбачити всі необхідні умови правильно і повністю, але знову ж таки враховуючи, що у сільському господарстві нерідкі випадки невиконання в силу природно-кліматичних факторів, при відсутності вини однієї чи обох сторін. В результаті чого, мета договору буде не досягнутою, в свою чергу будуть не реалізовані договірні інтереси сторін. Для повної реалізації даного принципу доцільним було б створити державну робочу комісію з числа компетентних осіб, розробити необхідні економічні заходи і надати їм юридичну форму у виді спеціального законодавчого акту.

Застосування на практиці та на законодавчому рівні указаних вище принципів надасть можливість розробити дієві заходи по стимулюванню розвитку лізингової діяльності у сільському господарстві.

Поліщук В. А., аспірант кафедри земельного та аграрного права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

САДІВНИЦТВО ЯК ОБ'ЄКТ АГРАРНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Схвалена Міністерством аграрної політики Концепція галузевої Програми розвитку садівництва України від 21 липня 2008 року спрямована на створення організаційно-правових, майнових та інших основ розвитку садівництва як конкурентоспроможного на внутрішньому і зовнішньому аграрних ринках галузі сільського господарства.